

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno... 140 K
mesečno... 10
za tuzemstvo... 100
Oglas za vsak mm višine
stolpca (58 mm)... 1 K
mali oglasi do 80 mm
stolpca (58 mm)... 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72
Upravništvo:
Črničarova ulica št. 6/L
Telefon št. 96
Račun kr. post. ček. urada
štov. 11.842.

Ljubljana, 5. maja.

Kralj obišče danes Bled

S KRALJEM POTUJETA PRINCA ARZEN IN PAVLE IN KNEGINJA JELENA.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Kralj Aleksander je sinoči odpotoval iz Pariza. V njegovem spremstvu se nahajajo knez Arzen, knežinja Jelena in princ Pavle. Kralj prispe v soboto zjutraj s simphon ekspressom v Ljubljano, kjer po dosedanjih dispozicijah izstopi. Nato se odpelje s svojim spremstvom na Bled, ker hoče naše lepe kraje in zlasti Bled, kjer bo preživel medene tedne svojega zakona, po-

kazati svoji sestri, svojemu stricu in bratrancu. Na Bledu ostanejo visoki gostje najbrž dva dni. V Beograd se vrne kralj v torek ali sredo.

Nocoj sta iz Beograda odpotovala minister Pucelj in kraljevi pobočnik podpakovnik Dimitrijevič, ki se sestaneta s kraljem v Ljubljani in prinesejo na Bledu. Minister Pucelj bo kralja informiral o tekočih vladnih zadevah.

Delo zakonodajnega odbora

ZAKONA O VOLILNIH IMENIKIH IN DRŽAVNEM RAČUNOVODSTVU.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora se je vršila razprava o zakonu o državnem računovodstvu bivše Srbije, ki se ima razširiti na vso kraljevino. Po izvršenih formalnostih je podpredsednik Svetislav Popović predlagal, naj stopi zakon 15 dni po objavi v veljavo. Zakon je bil v glavni in podrobni razpravi sprejet s 18 proti 2 glasoma. Seja je bila nato zaključena in sklicana prihodnja za ponedeljek.

Na seji pododbora zakonodajnega odbora za proučevanje zakona o sestavi volilnih imenikov, se je minister Trifković izjavil proti posebnim azbuškim imenikom in predlagal, naj bodo imeniki enotni. Posl. Dulibič je zahteval sestavo indeksa, v katerem bo mogoče najti vsakega volilca. Zakon o volilnih imenikih je bil sprejet z večino glasov. Končno je bilo sklenjeno, da naj vse občine takoj po sprejetju zakona s strani skupščine, izdelajo volilne imenike.

Finančni odbor

Proračuna vojske in vrhovne državne uprave. — Dispozicijski fond ministrskega predsednika.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Danes predpolne je imel sejo finančni odbor ter pretresal proračun vrhovne državne uprave, ki je znižan za 43 milijonov dinarjev. Proračun je znašal 594 milijonov dinarjev. Nato se je razvila diskusija o dispozicijskem fondu predsednika vlade, kolikor je po daljši diskusiji odobren na 5 milijonov dinarjev. Zatem je bilo prečitano poročilo 4. sekcije o izdatkih za žandarmerijo in proračunu ministrstva notranjih del. Seja se nadaljuje jutri predpolne ter se bo na njej razpravljalo o proračunu ministrstva narodnega zdravlja.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Na plenarni seji finančnega odbora je bil sprejet proračun vojnega in mornariškega ministrstva, kakor je predlagal poslanec Milan Pribičević. Pograniczne čete pripadajo sedaj pod resort notranjega ministra.

Iz ministrskega sveta

Beograd, 5. maja. (Izv.) Nocoj je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 17. do 20. ure. Na njej se je razpravljalo o zakonu o centralni upravi, pri čemer se je razvila daljša diskusija. Minister Laza Marković je predlagal, da se ukine ministrstvo za socialno politiko. Vlada je določila za proučitev zadeve poseben komite, v katerem sta demokratska ministra Pribičević in Marinković ter radikale Trifković in Marković. Komite bo imel sejo jutri ob 10. uri dopoldne. Ministrstvo za socialno politiko je bilo dosedaj v projektu kot samostojen resort. Zatem je minister Marinković poročal o zakonskem predlogu glede likvidacije vojne odškodnine. Vlada je predlog odstopila komiteju, ki je odrejen za proučevanje zakona o centralni upravi. Končno je bil pooblaščen minister sabotažaja, da razpiše licitacijo za nabavo železničarskih oblek.

POVRATEK FINANČNEGA MINISTRA.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Minister Kumanudi je javil vladi, da pride v soboto zvečer v Beograd.

INOZEMSKKE KREDITNE PONUDBE.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Kakor doznava Vaš dopisnik, je ministrskemu svetu dospelo do sedaj 15 ponudb za posojilo, med katerimi se morejo samo tri resno vzeti v pretres.

cerkvi in zunaj nje ne opusti nobenega trenutka, da ne bi spodkopavala avtoritete državi, kralju, armadi in vsemu, kar predstavlja državo. ki se je gospodje škofje žele, da bi bila močna in spoštovana. Ako bi katoliški episkopat hotel državi dobro, bi moral predvsem tu napraviti red in temeljito reformo. Tega dosedaj ni storil, kar dokazuje tudi spomenica sama, v kateri izražajo škofje žele — pripravljenost pomagati. Ta domovinska ljubezen je čudovito podobna ljubezni. ki jo imajo zajedavke do kožuha. Zato se tudi ne smemo čuditi, ako smatruje katoliški škofje že kot posebno so-

Imenovanje velikih županov

Beograd, 6. maja. (Izv.) V zmislu zakona o splošni upravi bodo najbrž še v teku tega meseca postavljeni veliki župani, kot načelniki državne uprave v oblastih. V Srbiji in Bosni postanejo dosedajni okružni načelniki pomožni organi velikih županov, na Hrvaškem in v nekaj ogrskih pokrajinah bodo dosedajnji veliki župani stavljeni na razpoložanje, podžupani pa dobijo isto kompetenco kakor okružni načelniki v Srbiji. Pokrajinske uprave se ukvirajo ter se likvidacija poveri najbrž velikemu županu dotične oblasti, v kateri je imela pokrajinska uprava svoj sedež na ta način, da se veliki župan postavi istočasno za vodjo pokrajinske uprave. Po zakonu o občni upravi mora ta likvidacija biti najkasneje pričetkom meseca avgusta v stadiju polne izvršitve. Za velike župane bodo v zmislu zakona imenovani izključno kvalificirani uradniki, ki imajo vse predpisane pravne izpite ter najmanj 10 let državne službe.

Schanzer napoveduje evakuacijo Dalmacije

Genova, 5. maja. (Izv.) Italijanski zunanji minister Schanzer je izjavil italijanskim novinarjem, da nikakor ne odgovarja dejstvu, da se Italija brani izprazniti tretji pas v Dalmaciji, ki tvori sestavni del Dalmacije. Nasprotno, italijanska vlada upa, da bo glede Zaira že v 2-3 dneh dosežen sporazum, nakar se takoj izvede popolna izpraznitev Dalmacije.

SPREMEMBE V DRŽAVNI SLUŽBI.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Inspektor 3. razreda v ministrstvu za šume in rude Koprivnik je pom. knjen v 1. razred. Za višjega poštnega oskrbnika v 8. čin. razredu je imenovan Cvetko Božič v Boh. Bistrici, v 9. čin. r. so imenovani ing. A. Rus in ing. Fran Mklavič v Ljubljani ter ing. Henrik Kejc in ing. Fran Sevnik v Boh. Bistrici. Sprejeta je ostavka rač. oficijala Josipa Hohnjeca v Zagrebu. Umirovljen je inž. II. razreda Mihajlo Mihor. Umirovljena je tudi tajnica Alojzija Stebi prj soc. skrbstvu v Ljubljani in Viktor Šega v Ljubljani.

DRŽAVNA TVORNICA ZA POUČNE FILME.

Beograd, 5. maja. (Izv.) Ministrstvu za narodno zdravje je predložen pravilnik državne tvornice za poučne in naučne filme v mestu Beogradu.

vračen akt proti katoliški cerkvi, če so se uporabile zgradbe katoliških redov za državne šole. V Avstriji so med vojno škofje tekmovali, kako bi samostane in razne škofijske zgradbe dali na razpolago za nemško soldatesko. V Jugoslaviji protestirajo proti uporabi teh prostorov za jugoslovansko dečo.

Končno se nikdo ne bo mogel obrniti mučnemu vtisu, ki ga vsiljuje istčasnost objave tega škofovskega memorandumu z intrigami, ki jih s tako vneto zarigenostjo snujejo v Genovi sovražniki naše jedinstvene države...

Francosko oklevanje v ruskem vprašanju

BARRERE OBŽALUJE FRANCOSKI PODPIS NA RUSKI SPOMENICI. — DODATNA NOTA FRANCIJE IN MALE ANTANTE. GROZEČA IZJAVA LLOYD GEORGEA.

Genova, 5. maja. (Izv.) Barrère je danes obiskal Schanzerja. Obenem je njegov tovariš Massigli obiskal Lloyda Georgea v vili «Alberti». Oba Francoza sta imela nalogo, zaveznikom naznaniti, da Francija in Belgija ne moreta pristati na spomenico Rusiji v formi, kakor je bila izročena Čičerinu.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Barrère je poslal sinoči v Pariz dolgo poročilo, v katerem skuša dokazati, koliko škode bo Franciji prineslo dejstvo, da je podpisala v Genovi spomenico ruski delegaciji. Barrère trdi, da izražajo krogi delegacij Male antante nemalo presenečenje in nezadovoljnost nad dejstvom, da je Francija, čeprav jo je Mala antanta povsem uspešno podpirala v boju proti Lloyd Georgeovemu slabemu razpoloženju, v odločilnem trenutku vrgla orožje v koruzo in podpisala spomenico. Barrère predlaga, naj se sedaj, kakor to želi tudi Mala antanta, predloži Rusom naknadno še izjavo, kako si Francija in Mala antanta interpretirata člen 7. spomenice, in to kmalu, sicer bodo Rusi z zavlačevanjem vse onemogočili.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Posebni poročevalci «Intransigeant» v Genovi trdi, da mu je izjavil Lloyd George časopisni referent Noblehell, da je Lloyd George trdno odločen, da pusti izbirati Francijo med belgijskim in angleškim prijateljsvom. Če daje Francija prednost Belgiji in če ta s svojo trmo izjalovi pogajanja z Rusi, potem se ne bo več govorilo o Blackettovemu načrtu za odplačevanje zaveznikih dolgov, ampak bo morala vsaka država sama zase vračati vojne dolgove.

referent Noblehell, da je Lloyd George trdno odločen, da pusti izbirati Francijo med belgijskim in angleškim prijateljsvom. Če daje Francija prednost Belgiji in če ta s svojo trmo izjalovi pogajanja z Rusi, potem se ne bo več govorilo o Blackettovemu načrtu za odplačevanje zaveznikih dolgov, ampak bo morala vsaka država sama zase vračati vojne dolgove.

TUDI MALA ANTANTA PREKLIČE SVOJ PODPIS.

Milan, 5. maja. (Izv.) «Corriere della Sera» piše, da nameravata Francija in Mala antanta preklicati svoj podpis na spomenici Rusiji. Belgija še vedno trdno vstraja v vprašanju spomenice na svojem prvotnem odklonilnem stališču.

PRED POVRTAKOM BARTHOUSA.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Barthou je danes dopoldne ob 11. uri odpotoval iz Pariza v Genovo. Pred odhodom je imel kratak razgovor s Poincaréjem. V Genovo dospel Barthou jutri ob 9. uri dopoldne. Takoj po svojem prihodu se bo sestel z Lloyd Georgeom in Schanzerjem, da jima poroča o uspehu svojega pariškega obiska.

Posvečovan a Lloyd Georgea z nemškimi delegati

VZNEMIRNENJE V PARIZU. — NEMCIJA SE PROTIVI GARANCIJSKI POGODBI.

Genova, 5. maja. (Izv.) Med neštevilnimi razgovori in sestanki, ki so se vršili večerj med raznimi delegati se splošno pripisuje največja važnost nad enournemu razgovoru, ki ga je imel že pozno zvečer Lloyd George z voditeljima nemške delegacije kancelarjem Wirthom in zunanjim ministrom Rathenauom. Sestanek je vzbudil posebno pozornost zaradi tega, ker mu razen teh treh državnikov ni prisostvoval zastopnik nobene druge delegacije.

Zato se seveda širijo danes tako med novinarji kakor med delegati samimi najrazličnejše verzije o vsebini razgovora. Ko so se gospodje sinoči razšli, so poročevalci listov seveda obsuli i Lloyd Georgea i oba Nemca z vprašanji, a Lloyd George, ki je bil videti prav dobre volje, jih je opravil na svoj znani prijazno-humorističen način, ne da bi kaj povedal. A tudi Rathenau in Wirth sta izjavljala, da konferenca ni rodila nikakih sklepov, ki bi spadali v javnost, vendar pa da sta z njo skoz in skoz zadovoljna.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Listi obširno razpravljajo o večeršnjem razgovoru med Lloydom Georgeom, Wirthom in Rathenauom. «Matin» trdi, da je šlo za politična vprašanja in da sta imela Nemca po

razgovoru povod veseliti se, da se začneja intenzivno poglabljanje nemško-angleškega prijateljstva.

Lloyd George, da je tudi skušal pregovoriti Wirtha in Rathenaua, naj pristane na dr. Beneševi redakciji načrta za evropski mir, češ da je ta redakcija za Nemčijo sprejemljiva. Dr. Rathenau pa je izjavil, da je po njegovem mnenju ta pakt samo varstven paragraf, ki je naperjen proti Nemčiji, če bi se ta hotela ganiti. Tozadnji razgovori se bodo nadaljevali v navzočnosti Barthouja, ki dospel v Genovo jutri dopoldne.

London, 5. maja. (Izv.) Vsi časopisi pripisujejo Lloyd Georgeomu razgovoru s Wirthom in Rathenauom ogromno važnost. Trdijo tudi, da je Lloyd George svetoval Nemčiji, naj zahteva od Francije jasne izjave glede reparacijskih obveznosti, ki zapadejo dne 31. maja.

WIRTH POTUJE V BERLIN.

Genova, 5. maja. (Izv.) V večeršnjem pogovoru z Lloydom Georgeom je med drugim izjavil nemški državni kancelar dr. Wirth, da namerava začetkom prihodnjega tedna odpotovati v Berlin, kjer se namerava posvetovati z zunanjim odsekom zbornice. Lloyd George mu je to spričo bližnjega odločilnega razpravljanja o evropskem paktu odsvetoval.

Agilno delovanje ruske delegacije

ČIČERINOVE KONFERENCE Z VODILNIMI DRŽAVNIKI.

Genova, 5. maja. (Izv.) Poleg večerajšnje konference Lloyd Georgea z Wirthom in Rathenauom stoji danes v ospredju zanimanja izredno živahno delovanje Rusov. Čičerin in Krasin sta skoro ves dan neprestano v avtomobilih in se vozita od enega državnika do drugega. Kot nekaka pikanterija se omenja, da je bil Čičerin dopoldne pri vodji poljske delegacije Skirmuntin in da je obiskal tega popoldne tudi Krasin.

Opoldne je obiskal Čičerin italijanskega zunanjeja ministra Schanzerja, popoldne pa sta imela on in Krasin daljšo konferenco z Ewansom, s katerim sta razpravljala vprašanje zaveznikih kreditov Rusiji.

Tekom današnjega popoldne je sprejel Čičerin več novinarjev, katerim je izja-

vil, da bi mogla Rusija z malimi spremembami sprejeti vse zavezniske pogoje izvezemši prvo in sedmo točko. Nadeja se pa, da bo prišlo do sporazuma tudi v teh dveh vprašanjih. (Prva točka govori o ukinitju komunistične propagande v tuzemstvu, sedma o obnovi zasebne lastnine. Ured.)

Del ruskih delegatov odpotoval v Moskvo.

Genova, 5. maja. (Izv.) Več članov sovjetske delegacije je danes pod vodstvom Joffeja odpotovalo v Moskvo, kjer bodo poročali o dosedanjih uspehih ruske delegacije na konferenci. Pričakovati je torej, da bo sedaj stopilo vprašanje soomenice Rusom v svoj končni stadij.

Fašistovska ojačenja za Reko

Bakar, 5. maja. (Izv.) Trsta lavljajo, da je 200 fašistov poslanih kot ojačenje na Reko.

Nove italijanske spletke v Albaniji

Skadar, 5. maja. (Izv.) Opazilo se je v poslednjem času močno gibanje in

koncentriranje italijanskih čet proti Valoni. Iz zanesljivega vira se doznava, da se pri teh četah nahaja i Husein beg Pristićinac.

SEJA RIMSKEGA PARLAMENTA.

Rim, 5. maja. (Izv.) Včeraj se je zopet sestel italijanski parlament, ki je priredil iz Genove došlemu ministrskemu predsedniku de Facti burne ovacije.

Grda sfera

Včeraj ponoči smo bili obveščeni, da namerava policija jutraj ob starih izganih bivšega gledališkega hišnika Frana Kolerja in njegovo bolno ženo. Iskreno rečeno: mi v to vest nismo mogli verjeti. Obrnili smo se na službojučega uradnika policije, pa gospod je bil od drugega oddelka in ker je organizacija našega policijskega ravnateljstva očitno še jako primitivna, nam ni mogel o stvari ničesar povedati. Menil je, da bo morda policijska stražnica vedela več nego on, deturni uradnik.

To mnenje je bilo pogrešno. Priznava odkrito, da smo premišljevali, je li res mogoče, da se izvrši nezasišano nasilstvo, nasvetovali gospodu, ki nas je prišel informirati, naj se Koler in njegova žena — skrijeta ter počakata drugega dne. Uverjeni smo bili, da se bodo našla sredstva in pota, prepričati grdo dejanje. Napisali smo notico, ki naj bi opozorila oblast, da se Kolerjeva zadeva ne da opraviti v temi noči in da lettres de cachet v Jugoslaviji niso dovoljene.

Danes na vse zgodaj smo izvedeli, da se je grdobija izvršila. Invalid Fran Koler, ki je optiral za Jugoslavijo, ki je po vsemu, kar o njem pripovedujejo, dober narodnjak in je bil v svoji službi vesten in pošten, ki je imel v Ljubljani stanovanje in sedaj tudi zopet novo službo, je bil s svojo ženo vred pregnan iz Jugoslavije v Italijo, ker je rodom iz Idrije. Tam sedaj lahko lažje oblasti preiskujejo, se ni li morda Koler v Ljubljani kompromitiral kot laški podanik in zgoditi se mu more, da bo z ženo vred nadaljeval svojo križevno pot po italijanskih zaporih...

Kolerjeva krivica je bila njegova poštenost in pa razburljivost njegove na pljuhih bolne žena. Ko so se pri gledališču odigravale one mučne afaire, ki se selaj predmet posebne preskave, je bil Koler preveč — prostodušen. Prišlo je do konflikta med njim in upravnikom gledališča, vmešala se je njegova žena, odigrali so se burni prizori, katerim je policija napravila konec na ta način, da je Kolerja in njegovo ženo — zaprla. Toda nazvle pridnemu iskanju ni bilo mogoče doznati nobene kazenske odgovornosti aretirane dvojice. Morali bi jo izpustiti na svobodo. Prišlo je pa drugače: Kolerja, ki je bil «seveda» odpuščen kot hišnik, in njegovo ženo so le premetli v mestne izgonne zapore ter jima končno dostavili izgonni dekret. V zaporu sta stradala in bolehalo na pljuhih cele mesece. Koler je vlagal prošnje in prizive — pa bili so premalo kolkovani... Ker je bil Koler v posebni vlogi na pokrajinsko vladno zahteval ponovno preiskavo, je bil ponovno zasiljan. Izpustili ga pa niso. Šele začetkom aprila se je smel preseliti v mestno ubožnico in si je tudi dobil novo službo. Svoječasno izgonno povelje se mu je zdelo le še pretinja, ki se gotovo ne bo izpolnila, saj se je pritožil in saj je imel o gledališču še marsikaj povedati...

Varal se je. V temi noči, da ne bi imel prilike si poiskati pomoči, so ga presenetili, odpeljali na kolodvor in obupno jokaje sta se Koler in njegova žena, ki je od prestanega trpljenja sključena in stara, odpeljala v — lastko domovino, ki jo je njima dekretirala kraljevska jugoslovanska oblast. Notica v našem listu je tej oblasti pokazala, da nezasišano dejanje ne bo ostalo brez odziva v javnosti. Telegrafirali so za Kolerjem, naj se ga zadrži. Bilo je prepozno.

Toda prepozno ni, da se sedaj pošljejo krivici teže grdega nasilja. Vlada ni bila neinformirana, da je že do sedanjega postopanja proti Kolerju vzbudilo mnogo ogorčenja v vseh krogih prebivalstva. Ona ni bila neobveščena, da nasilni koraki proti bivšemu gledališkemu hišniku naravnost izivajo dvome in sume, ki nikakor niso v interesu njene avtoritete in neopo-

robenosti njenih činov. Ona je vedela, da Koler ni zločinec, da je bolan človek in da jo torej prav nič ne odvzuje od dolžnosti postopati človeško. Ona je bila pa tudi v posesti Kolerjeve pritožbe proti izgonu...

Ogorčenje v vseh krogih ljubljanskega prebivalstva je ogromno in je razumljivo. Javnost je solidarna v zahtovi, da se takoj uvede preiskava, ki naj dožene, kdo je zakrivil nasilstvo, ki ga do sedaj nismo bili vajeni in ki ga nočemo trpeti. Krivec naj se dožene in eksemplarično kaznuje. Vlada ima besedo.

Politične beležke

Ali — ali? Sijajni so ti klerikalni listi! Kadar se lotijo zunanje politike, so pa naravnost klasični. Stuhali so sedaj in ponavljajo v vseh svojih registrih od «Jugoslavije» do «Novoga Casa», da sledi naša kraljevina v Genovi francoski politiki, ki je v nasprotju z angleško. — dokaz za njihovo trditve je mirni odgovor naše delegacije na Čičerinovo nesramnost, ki jo je zagrošil s pomočjo italijanske in pa dunajske «hrvatske» vlade. Seveda pišejo ti vneti hujskači takšne bistrosti le, ker spekulirajo na nesamostojnost in lahkovernost bralcev, ki jih nameravajo nahujskati. Še misliti ni, da bi ti ljudje lojalno priznali, da temelji postopanje naše genovske delegacije na dogovoru Male antante in da gre njena politika za tem, da pridemo v prvi vrsti mi do veljave v svetu zveze narodov, dalje da se ne razbije Velika antanta, in tretjič, da se doseže sporazum po Lloyd Georgevem načrtu. Vse drugo so fantazije, ki jim nasledajo «Neue Freie Presse» in kakšen tujec, ki nas ne pozna, naši domači «p. t.» pa iz zlobe.

Razkrinkali so nas! Gospodje okrog «Novoga Casa» so nas razkrinkali: Eno ameriško posojilo po 100 milijonov dolarjev spravijo s provizijami vred demokrati, enega pa radikalci. «Novi Cas» že ve, kako se dela, saj je bil nekaj mesecev na vladi. Pa so bili njegovi ljudje bolj nerodni. Verstovšek je profitiral samo eno kopalno banjo, drugi novočarski politiki pa tudi samo toliko, da so ustanovili banko in zidajo sedaj nekaj hiš. Pa seveda, demobilizacijski škandal je malenkost — se pa 100 milijonov dolarjev že bolj izplača!

Vedno so v ospredju Peskovi ljudje. Za prvi maj so hodili okrog po shodih: Vladimir Kravos, urednik «Nove pravde»; Zorko Fakin, centralni tajnik NSS in glavni in odgovorni urednik «Jugoslavije»; sotrudniki Peskovega organa: Tavčar, Rupnik in drugi gospodje. Vsi od štaba. Kaj, če Pesek svojo «Jugoslavijo» proda, k čemur se že tako dolgo pripravlja?

Jedinstvo ali smrt. Pod tem geslom so sprejeli prebivalci bosanskega sreza Petrovca te dni na nekem zboru resolucije, v kateri predsedniki demokratske, zemljoradniške in radikalne stranke, nato Narodne obrane, Jugoslovanske čitalnice, Rdečega križa, Dobrodelne zadruge Srbkinj, Saveza dobrovoljcev, mestne občine, cerkvene občine ter državni uslužbeni najodločneje protestirajo — proti «izdajniški akciji onih, ki zahtevajo avtonomijo Bosne in Hercegovine».

Občinske volitve v novih krajih Srbije. Kakor smo že poročali, je pri občinskih volitvah v novih krajih, ki so nam po mirovni pogodbi pripadli od Bolgarske, dosegla demokratska stranka lepe uspehe. Natančen izid volitev po glasovih je sledeči: Caribrod: dem. 341, radikali 200; v lukovički občini: dem. 188, radikali 43; v želuški: dem. 236, radikali 150; v gradinski: demokradi 155, rad. 55; v smolovski: dem. 315, rad. 531; v borovski: dem. 243, rad. 194; v kamenički: dem. 145, rad. 194; v kamenički: dem. 621, 189, 188, 37, 79, 75, rad. 184; v poganovski: dem. 255; iz nekaterih občin izid še ni popolnoma znan.

Po svetu

— Neprilike dunajskega časopisja. Dunajski «Arbeiter Zeitung» objavlja, da je vsled velikega deficita primorana s. i. majem ustaviti izdajanje večernega lista. Vsi večji dunajski dnevnikli so zvišali mesečno naročnino od 1800 na 2100 k. kron. — Koliko ima Italija prebivalcev. Kakor objavlja centralni statistični urad v Rimu, znaša število prebivalcev v italiji predvojne Italije po ljudskem šteju dne 21. decembra 1921. 37.270.493, torej v primeri s predzadnjim ljudskim štejem za 2.599.116 več kakor leta 1911. Vsed vojne vojne pridobijene pokrajine imajo 1.564.691 prebivalcev.

Francoska kontrola nad Bolgarsko. Medzvezniška komisija v Sofiji je pisnojo bolgarske vlade, naj se dovoli rek za odgovor na neto o zavezniki t. n. nanašni kontroli nad Bolgarsko do 15. oktobra, odbila. Komisija je obvestila istočasno bolgarsko vladu, da mora se do 15. maja izrečno odgovoriti, ali sprejme imenovano konvencijo ali ne. V drugem slučaju izvrš. zavezniki nad Bolgarsko nemudoma vse potrebne repressalije.

Berlin središče ruske zunanje trgovine. V brzojavki, ki jo je dobila ruska delegacija, se naglašja, da je predsednik moskovskega sovjeta Kamenov izjavil časnikarjem, da je postal Berlin vsled rusko-nemške pogodbe središče ruske zunanje trgovine. Iz vseh nemških industrijskih središč prihajajo Rusiji kupcijske pogodbe. Če sprejme Rusija le del teh ponudb, postane v dozdlednem času Nemčija glavni ruski dobavitelj.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Sobota, 6. maja: «Martha Stuart. C.

Opera.

Sobota, 6. maja: «Lakme» Izv.

Nedelja, 7. maja: «Boris Godunov». Oostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Izv.

• • •

Ljubljanska Glasbena Matica odide prihodnji teden, v četrte dne 11. maja na večjo koncertno turnejo s svojim pevskim zborom pod vodstvom ravnatelja Hubada v Beograd, Novi Sad, Subotico in Sarajevu.

Češka filharmonija se na prizadevanje Glasbene Matice vendarle ustavi tudi v Ljubljani. Dne 22. in 23. maja koncertira v Zagrebu, dne 24. maja pa se nepreklono vrši v «Unionu» njen koncert, čigar program se še objavi.

Večer baleta in plastične ritmike slovenske plesalke Lidije Wislakove se na splošno željo občinstva ponovi v ponedeljek dne 8. maja 1922 v opernem gledališču. Opozorjamo na to prireditev, ki nudi resen umetniški vtik. Na programu so: Chopin, Delibes, Dvořák, Gounod, Grieg, Mozart itd. Na klavirju spremlja ples kapelnik nar. gledališča g. Balatka. Predprijaja vstopnice pri gledališki blagajni.

«Smetana» v Sarajevu. Kakor javljajo sarajevski listi, je bilo tudi v Sarajevu navdušenje za «Smetano» ogromno. «Smetana» je moral prirediti dne 2. maja tankaj še en koncert izven predvidenega programa.

Sokolski vestnik

Sokol II. v Ljubljani priredi v nedeljo dne 7. maja popoldne pešizlet Jelčica-Crnuče-Soteska-Berlčevo-Sv. Jakob Zbiranje na realki od pol 1. do 1. ure; točno ob 1. uri odhod. Povratek v Ljubljano najkasneje ob pol 8. uri zvečer. Izlet je obvezen za člane in članice, zlati za godbo, člani v kroju. Med potjo se bodo vadile redovne vaje. Člani netelovadci, ki imajo kroj, se pri tej priliki vnovič opozarjajo, da k javnemu nastopu v kroju pri sprevedu na letošnjem vsesokolskem zletu ne bodo pripušteni, če se ne bodo udeleževali obveznih pešizletov in redne vadbe redovnih vaj. Te vaje se vrše vsak četrtek ob 7. uri zvečer na realki.

Krojščki moštvi v Ljubljani, ki so člani Sokola, se pripravijo na razgovor zaradi sokolskih krovjev v soboto dne 6. maja zvečer ob pol 8. uri v Narodnem domu (zletna pisarna).

Sokolsko društvo v Šiški ima v nedeljo dne 7. maja pešizlet v Dolnice. Odhod ob dveh popoldne. Oblika civilna. Pri Miklavu se nastopi s par telovadnimi točkami. Izlet se vrši le ob lepem vremenu. — Zdravo!

Okrožni zlet novomeške Sokolske župe, se vrši dne 2. julija 1922 v Sv. Križi pri Kostanjevici. Da bo manifestacija sokolske ideje čim večja in popolnejša, opozarjamo vsa sosednja društva, kakor tudi bratsko zagrebško župo, da se zleta polnoštevilno udeležijo. Pripominimo, da je Sv. Križ gnezdo nam naspotne organizacije, kar naj bratska društva vpoštevajo. Natančnejša pojasnila in vabila sledijo. — Zdravo!

Sokolsko društvo Koroska Bela-Javornik razvije dne 28. maja svoj društveni prapor. Bratska društva je sedaj opozarjamo na to izredno slavnost. Ta dan boji jasna manifestacija sokolske misli na Gorenjskem!

Štiridesetletnica Sokola v Mozirju. Pred štiridesetimi leti je val narodnega navdušenja privedel do ustanovitve Savinjskega Sokola v Mozirju. Za narodno delo vneti naši predniki so pod imenom Savinjskega Sokola postavili temelji, ki je vzdržal dalje od enega človeškega rodu, in ki je bil zarišče za sokolsko delo po Savinjski in Šaleški dolini že v časih, ko so bili še redko sejani orabi na polju narodne kulture. Ko se je z ustanovitvijo številnih mlajših društev zmanjšal preširoki delokrog, zaobrnil je mozirski Sokol delovanje v intenzivno narodno in kulturno delo v ožji okolici. Sadove štiridesetletnega napore za vzgojo naroda, pokazal bo mozirski Sokol dne 28. maja 1922, ko o priliki okrožnega zleta savinjsko-šaleškega okrožja proslavi svojo štiridesetletnico.

Sport

Kolesarska «Iirija» v Ljubljani nanašja, da je morala svojo na dan 30. aprila določeno tekmo vsled neugodnega vremena preložiti. Dirka se vrši na določeni progi Ljubljana-Kamnik dne 14. maja t. l. po neizpremenjeno objavljenem vspredu.

Prvenstvene nogometne tekme v Ljubljani. V nedeljo, dne 7. t. m. se vrše na igrišču Svobode Moste sledeče prvenstvene tekme: ob 14. uri Hermes rec. - Iirija III. Sodi g. Perpar. Ob 15.30 pa nastopi Svoboda Ljubljana proti Svobodi Moste. Tekmo sodi g. Kepec. Na igrišču Sparta-Primorje se vrše ob 16. uri prv. tekma Hermes: L. A. S. K. Sodnik g. Hus. Službojuči odborniki L. N. P. na igrišču Svobode M. g. Svetek na igrišču Sparta-Primorje g. Kos.

Celje - Iirija. V nedeljo 7. t. m. ob pol 5. uri se vrši na prostoru Iirije nogometna tekma med S. K. Celjem in Iirijo. Ako sodimo po neodločenem rezultatu 1:1, ki ga je dosegel Celje 23. IV. proti Atletikom, je Celje svoje I. nišstvo v poslednjem času znatno ojačilo.

Vpisovanje za tenis, hockey, rokomet in otroško igrišče društva «Atena» (Zensko telovadno društvo) se podaljša na soboto 6. in ponedeljek 8. majnika in sicer se vrši v pisarni Sportne zveze, Narodni dom od 4. do 7. ure zvečer.

Slovanska olimpijada v Pragi. Pred nekaj dnevi je Jugoslovanski lakoatletični savez dobil od C. A. A. U. dopis, po katerem se je morala Slovanska olimpijada, ki je bila določena za 8. in 9. julija, iz tehničnih vzrokov odgoditi na 3. in 6. avgusta. V istem dopisu je priložen tudi detaljni dogovor glede te olimpijade, na katerega pa naš savez ni mogel pristati v celoti, ker je sestavljen brez naše privolitve. Tretja točka tega dogovora se prvi s sporedom te olimpijade, ki obsega tek na 100, 400, 800, 1500 in 5000 metrov, tek na 110 m in 400 m, skok v višino in daljavo, z zaletom, troskok in skok s palico, metanje diska in kroglice ter hojo na 2 km. Tek na 200 m je skoraj gotovo izostal pomotoma. Razen tega je naš savez predlagal, naj se uvrsti v spored ali petoboj ali desetboj. Naš savez je tudi zahteval, naj se vrše tekme po pravilih F. I. A. U. izdanih 1921, ki so stopila v veljavo 1. januarja 1922 za vse člane F. I. A. U. peti točki dogovora se določa, da se morajo prijave vpsolati en mesec pred začetkom olimpijade. Naš savez je predlagal 14 dni.

Lepi uspehi češkoslovaških dijakov v Italiji. Pretekli teden so se vršile v Rimu dijaške lakoatletične tekme, pri katerih je premagala Češkoslovaška Italijo s 55 proti 32 točkam. V metanju kroglice je bil prvi Massenti (?) iz Češkoslovaške, 2. Ivo (CSR). Metanje diska: 1. Massenti (CSR), 2. Spahić (CSR), 3. Cebeljano (Italija). Tek na 400 m: 1. Alfieri (I.), 2. Pribyl (CSR). Tek na 1500 m: 1. Poli (I.), 2. Kopista (CSR). Tek na 400 m z zaprekami 1. Spahić (CSR), 2. Linka (CSR), 3. Pescetto (I.). V olimpijski stajeti je zmagala Italija.

Objave

Krajevna organizacija JDS. za Kolizejski okraj vabi vse somišljenike, da se udeležijo pogreba umrlega g. Dežmans, ki se vrši v soboto ob 4. uri popoldne iz de.2. bolnice.

Sokol I. v Ljubljani priredi v nedeljo, 7. maja v dvorani Filharmonije «Mladinsko» popoldne, zvečer pa «Maj-

niško» zabavo. Začetek ob 8. in ob 8. uri. Zdravo!

«Triglav», podružnica v Ljubljani. Ustanovni občni zbor Jugoslovanskega akademskega društva «Triglav», podružnica Ljubljana, se vrši v nedeljo, dne 7. maja, ob pol 10. uri v zbornici univerze v Ljubljani. Gg. starejšine so vlijudno vabljani. — Pripravljani odbor.

12 najboljših slovenskih knjig (strokovno znanstvenih in leposlovnih), ki se tičejo vzgoje v najširšem pomenu besede, želi od nas pripravljati odbor za III. internacionalni kongres za moralno vzgojo, ki bo zboroval koncem julija v Zenevi. Da se izmed vseh knjig, ki so jih nasvetovali že vprašani strokovnjaki, došlo končno ta dvanajstorka, prireditelj ta namen «Akad. soc.-ped. krožek» dne 8. V. 1922. (ponedeljek) ob 8. zvečer na moskem učiteljski sestanki. Ker stopimo stemi knjigami pred svetovno javnost, vabi «Akad. soc.-ped. krožek» vse, ki pojmujejo pomen tega krožka, zlasti za učiteljstvo vseh vrst in književnike, da se sestanka udeležijo in sodelujejo pri izboranju.

Izlet pevskega zbora ljubljanskega učiteljskega. Dodatno k večerajšnji notici se nam poroča: Vlak z večerajšnji odhaja iz Ljubljane v Logatec ob 14.25 uri in se vrne v Ljubljano ob 21.52 uri in ne, kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno.

Otroško igrišče društva «Atena». (Zensko telovadno društvo) v Ljubljani. Ker se bo na sportnem vežbališču v Tivolju zgradil za pomladno sezono še en teniški prostor se ne more otvoriti otroško igrišče s prvimi lepimi pomladnimi dnevi v lanskem obsegu pod nadzorstvom vrtnaric. Da pa ne stoji prostor neizrabljen, da društvo igrišče na razpolago otrokom pod nadzorstvom starišev ali služkinj proti mesečni odškodnini 40 K za rodbino do preklica. Vpisovanje za igrišče se vrši dne 5., 6. in 8. maja v pisarni Sportne Zveze, Narodni dom, od 16. do 19. ure popoldne.

Mednarodno razstavo psov vseh pasem pod pokroviteljstvom Nj. Vls. kneza Pavla priredi klub ljubiteljev pitčarjev na ljubljanskem vzdržnem sejmišču letos o binkoštih. Razstava je priznana od Zveze psoslovcev, se prične 4. junija ob 9. uri zjutraj in konča 5. junija ob 5. popoldne. Razstave se udeležijo lahko vsi psi in iz vseh krajev. Prijavitelj se je treba pri razstavnih tajnikih, gg. Rače, Hribar, Ljubljana, Zaloška c. 14, in dr. France Lokar, Ljubljana, Sodna ulica 11. Prijavi se lahko vsak na navadnih dopisnicah (navesti mora ime, spol, barvo in pasmo psa, dan in kraj poleženja, pri čistokrvnih tudi ime staršev in številko rodovnega lista) ali pa na prijavnica, ki se dobe pri omenjenih tajnikih in klubovih zaupnikih na defeli. Vsak pes se mora razstaviti v splošnem razredu, lahko se pa razen tega v mladinskem, č. n. j. se leto star. Kdor ima psa in psice iste pasme, ju razstavi lahko v razredu parov; kdor ma dva drug k drugemu spadajoča psa istega spola; ju naj razstavi v razredu skopč; kdor pa hoče razstaviti več kot 6 psov skupaj, jih naj prijavi v skupinski razred. Prijavnina, katero je treba vpsolati (položnitič so na razpolago!) obenem s prijavo, znaša za psa 5 Din za razred, za vsak nadaljnji razred 3 Din, za razred parov 6 Din, za skupinski razred 20 Din. Psi bodo razstavljeni na suhih, pokritih prostorih. Sodnji jih bodo avtorizirani dozorci. Sodnji sodniki. Za vsako pasmo so določena tri denarna darila razen plaketa in priznanice. Vodstvo razstave bo nadzorovalo pse v vsakem oziru in preskrbelo na željo tudi za njihovo hrano. Pripominjamo, da se je udeležilo lanske razstave v Gradcu nad 500 psov, in pričakujemo, da bo tudi v naših krajih odziv Casten. Iz Belgrada je že javljenih nekaj psov. Natančna razstavna določila objavi prihodnja številka Lovca, ki je že v tisku; na željo jih vpsolje Klub interesentom brezplačno. Na istem prostoru kot razstava psov se bo vršila istočasno razstava rogovja.

Zabava v Višnji gori. Kvartet prof. dr. Kozine poje v nedeljo 7. maja na zabavi, ki jo priredi podružnica Jugoslovanske Matice v Višnji gori v Sokolskem domu. Začetek ob 16. uri.

Gasilno društvo na Ježici priredi v nedeljo dne 7. maja 1922 ob priliki 20-letnice veliko vrtno veselico na vrtno variša Dermastja Jan. viz pri Florjancu. Spored: Sprejem bratskih društev, srečolov, šaljiva pošta, turška kavarna, ples in prosta zabava. Začetek točno ob 3. uri popoldne. K občini udeležbi vabi odbor.

Kolesarjenje po državni cesti Ljubljana-Ježica. Prejeli smo: Opozarja se, da je glasom razglašala mestnega magistrata ljubljanskega z dne 17. avgusta 1921. za kolesarjenje po državni cesti Ljubljana-Ježica in nazaj dovoljen le v letvi banke državne ceste in glasom razglašala z dne 17. septembra 1921. za vožnjo z ročnimi vozički le desni banke te ceste v obeh slučajih mišljeno od vidlika Ljubljana-Ježica. Prestopki tega razglašja se bodo kaznovali po min. naredbi z dne 30. septembra 1857 dr.ž. zak. št. 198.

Košnja ljubljanskih mestnih travnikov. Košnja mestnih travnikov v Lipah in na Hlovcu se bo oddajala potom javne dražbe in sicer travnika v Lipah dne 8. maja 1922 (t. i. v ponedeljek) in travnikov na Hlovcu dne 9. maja 1922 (torrek), obakrat ob 10. uri popoldne. Zbirališče kupcev na licu mesta, na travniku v «Lipah», oziroma na travniku pod «Debelim hribom».

Kaj hoče „Probuda“?

(K današnjemu občnemu zboru.)

Program, namen in cilj društva je v kratkih potezah sledeči:

Razširjevanje smisla in ljubezni do domače umetnosti in pospejevanje umetne in stavbene obrti na podlagi domaćih umetniških motivov ter pred vsem osamosvojitiev od tozadevne tuje industrije. Istotako tvori kardinalno točko društvenega programa zbiranje etnografskega blaga potom posebne društvene sekcije za varstvo domačije in ljudsko-umetniških motivov. Nalašč za to določene potovalne raziskovalne komisije bodo pravele tozadevno blago ter isto sortirale po umetniški kakovosti in vrednosti. Zato bodo v društvu funkcionirale ne samo ti dve sekciji ali komisiji, temveč še sledeče sekcije:

Stavbna sekcija, v katere delokrog bodo spadale sledeče študije: določiti glavne etnografske skupine v deželi, kolonizacija pokrajine (naseljevanje, odnosno izseljevanje) in vpliv naravnih elementov na iste. Kako so nastali različni tipi kmetskih hiš in vasi, (selo, vas, kupčasta, občestna, vrstna vas in kmet. dvor). Kako vloga igralo cerkvene in profane stavbe z ozirom na skupnost vaške silke (centralna lega cerkve, oblika). Dajlje: gradišča, pokopališča, kapelice, kipi, znamenja, občestni križi, spominska znamenja. Javna poslonia v občini. niti

slog in pomen v umetnosti? V stavbno sekcijo spadajo dalje: tehnični in obrtne stavbe, ceste, poti in cestne zgradbe sploh: kakor mostovi, prehodi, kanali, brod, brv, kažipot itd.

Umetno-obrtna sekcija ima zasledovati zgodovinski razvoj in karakteristiko ljudske umetnosti. Naloga umetno-obrtna sekcije bo, da zbere razne motive ljudskih izdelkov, stopi v zvezo s posameznimi okraji, ki so etnografski v deželi. — Umetno-obrtna sekcija bo pa morala posebno pozornost obratati ljudsko-umetniškimi proizvodom kakor narodnim vezeninam, pleteninam, košarstvu, sitarstvu, slamnikarstvu, itd. — V področje umetno-obrtna sekcije spada dalje ljudska keramika (lončarstvo). Važna panoga v tej skupini bo slikanje na steklo. Sem spadajo tudi ljudska umetna dela v lesu kakor navadni vrez in podobno; vžganj okrasi, kmečka sobna oprava (postelje, skrinje, miza, stoli, klopi, zibelka, skl., lunkli, žilčniki, škafi), modeli za surovo maslo in razno pečivo, kolovrat, preslice, osemniki: pice, žlice, noži (leseni) vilice; jaslice, kipi in hišni oltarčki. Potem dela iz kovine in svina.

Toda s tem se ni izžrpan delokrog umetno-obrtna sekcije. Ona ima paziti na vse umetne izdelke usnja, cvetlic, rož; na izdelke iz voska, papirja; na slike in okvirje, na monograme, slikanje prhov; na poročni kolač (pogačo), na emali kruhek in na njegove ornamentiko, na va-

zila, vprego, bič; na narodno nošo in obleko sploh. — Razni okraski, nakit, orožje in okrašenje istega; pasovi, trakci; gumbi, zaponke in glavniki, konečno različna spominska in romarska industrija (takozov. spominki) in otroške igrače, vse to bo predmet proučevanja umetno-obrtna sekcije.

Tretja sekcija je čisto umetniška, ki deluje deloma v zvezi s preje imenovanimi, deloma samostojno. Sem spada vse, kar dela našega človeka za kulturni ljudski tip. (Družinsko življenje itd.)

Sekcija za varstvo domačije in njenih prirodnih krasot. Sem sp. dajo: naravni spomeniki (posebnosti), arhitektonski umotvorji, (slike, kipi, stavbe), dalje narodno pesništvo, petje in godba in narodni običaji, šege, navade. Konečno spadajo sem tipični deli pokrajine: tipično rastlinstvo in živalstvo. Veliko vlogo, igrajo tu tudi narodni tipi in originalni. Zaključek vsega smotrenega znanstvenega dela v prej imenovanih sekcijah tvori znanstvena sekcija, ki vrši svojo nalogo sporazumno z drugimi sekcijami in preskrbuje potrebni opisni in znanstveni material ter določa tudi terminološke izraze. Njena naloga je tudi, da preskrbi poljudne spise in opise kot material za propagando.

Tako se vse sekcije izpolnjujejo v skupnem programu in cilju v boju za narodov kulturni napredek.

Domače vesti

Demokratski diskusijski večer, ki se je vršil sinoči v Mariboru, je bil zelo živahen. Po dr. Reismanovem predavanju o čehski narodni demokraciji, se je razvila debata o naših razmerah, v katero je posegel tudi poel. dr. Kukovec, ki je odgovarjal zlasti na razna vprašanja glede naše agrarne reforme. Diskusijski večeri se bodo sedaj redno ponavljali.

Minister Pucelj v Ljubljani. Danes prispe v Ljubljano minister poljoprivrede Ivan Pucelj, ki se udeležil v nedeljo velikega shoda SKS v Radovljici. Povodoma njegove navzočnosti se bodo vršila tudi posvetovanja voditeljev SKS o raznih političnih in kmetijskih vprašanjih.

V Ljubljano je dospel sekretar dvornega maršala Potrovič. Na kolidvoru ga je sprejel namestnik Hribar.

Preiskava v aferi Ristić - Hribar. Iz Beograda nam poročajo: Ministrski svet je odredil preiskavo v aferi Ristić - Hribar. Preiskavo vodi notranji minister.

Vlaha Bukovca so pretekli teden v Pragi v tamošnjem krematoriju vpepelili. Pri pogrebnih svečanostih, katerih se je udeležilo veliko število Bukovčevih znancev in ljubiteljev njegove umetnosti ter članov tamošnje jugoslovenske kolonije, se je v daljšem govoru poslovlil od pokojnika rektor praške umetnostne akademije Jan Kotera, dalje je govoril tudi naš generalni konzul v Pragi Vučković, ter predsednik jugoslov. akad. društva «Jugoslavija» stud. med. Dragičič.

Naše ladje. Parobrodarsko društvo bivša «Unzaro - Croata» je izpremenilo svoj lasten naziv v «Jadransko plovstvo» ter izpremenila tudi nazivske imena svojih ladij v slovenska. Najboljši parnik «Hegodis Sandor» nosi sedaj ime «Ljubljana», «Vértés» se je prekrstil v «Vardar», «Maros» pa v «Soča».

Povečanje občine Kranj. Minister notranjih zadev je zavrnil pritožbo nekaterih občanov občine Stražišče proti priklopitvi kolodvoru Kranj ter zmljčica, ki leži med kolodvorom in saskim mostom, občini Kranj. S tem je zadeva definitivno urejena.

Zagreb išče posojila v Angliji. Zagrebški župan arhitekt Vekoslav Heinzl oipotuje prihodnji teden v spremstvu dveh občinskih svetnikov v London, da najame tamkaj za zagrebško mestno občino posojilo v znesku 600 milijonov kron.

Slovensko ženstvo v Trstu se je fe dni zbralo na sestanek ter storilo važen sklep, da se ustanovi v Trstu «Žensko dobrodelno društvo». Novo društvo ima namen, pomagati šolski mladini in širiti med ženstvom izobrazbo potem predavanj in raznih tečajev. Podobno društvo se ustanovi tudi v Gorici in v drugih večjih krajih.

Propadanje Pečuja. Po uradni statistiki madžarskih vlasti znaša prebivalstvo Pečuja 47.000 duš. Značilno je, da je imelo mesto za časa jugoslovenske okupacije 60.000 prebivalcev. Prebivalstvo se je znižalo torej za 13.000 duš. Večina teh je pobegnila v Jugoslavijo, ostale pa so Madžari internirali kot sumljive osebe.

Arrestacija urednikov «Borbe». Zagrebška policija je v sredo aretirala urednike komunističnega lista «Borba» Gjura Cvijiča, Kamila Horvatina in Avgusta Cesarea in izvršila pri njih hišno preiskavo. Zadnja dva sta bila večeraj zopet izpuščena. Cvijič pa je bil še pridržan v zaporu. Zaplenjena je bila tudi vsa uredniška biblioteka in razni komunistični spisi.

Imenovanja v državni službi. Tajnik pomorske oblasti v Bakru dr. Aleksander Primožič je imenovan za referenta odseka za pomorsko brodarstvo v prometnem odeljenju ministrstva zaobrašaja. — Za npravnika narodnega gledališča v Skoplju je imenovan profesor Vladivoj Harađžić. Dosedanji upravnik gledališča v Skoplju Branko Cvetovič je v istem svojstvu premeščen v Novi Sad.

Iz ljubljanskega občinskega sveta. Mesto umrlega demokratskega obč. svetnika Josipa Dežmana pride v občinski svet bivši dolgoletni obč. svetovalec, g. Fran Planinšek, nadzornik južne železnice v Ljubljani.

Poziv meščanom, da olepšajo zun. lice. Prejeli smo: Tekom lanskega leta započeto obnavljanje zunanjege lica ljubljanskih hiš bi se moralo letos še bolj pospešiti. Na mnogih primerih vidimo, kako vse drugačen vtis napravljajo lepo prenovljena hiša, ki večkrat vso ulico dela prijaznejšo. V tem oziru je treba še obilo obnovitvenega truda in mestni magistrat ljubljanski se tem potom obrača na vse one ljubljanske hišne posestnike, ki imajo razumevanje za lepoto Ljubljane, da vplivajo na svoje znance v tem zmišlju. Letos pričakuje Ljubljana obilo gostov, zelo veliko tudi gostov iz inozemstva. Kraljev obisk, velike telovadnice prireditve in velesmenje bodo privabili v Ljubljano obilo tujcev, ki morajo dobiti od mesta lep vtis. Saj mora ravno naše mesto se posebno gledati na to, da se dvigne tujski promet, ki postane lahko lep vir dohodkov. Zato velja ta posloviti tudi trgovcem, da olepšajo in modernizirajo svoje izlozbe in napise in sploh vsem prebivalcem, da ozaljšajo svoja okna s cvetličarni.

Smrtna kosa. V noči od četrtega na petek je umrl v ljubljanski bolnici pregleadni drž. železnice, g. Josip Dežman, član kluba demokratskih občinskih svetovalec v Ljubljani in podpredsednik krajevne organizacije za kolizejski okraj. Pokojnik je bil tiha in blaga duša, obenem pa neizprosno zagovornik demokratskih načel. Pogreb bo danes ob 16. uri iz deželne bolnice na pokopališče k sv. Križu. Zvestemu sodelavcu ohranijo vsi prijatelji, posebno pa še demokratska stranka blag spomin! — V Hrastniku je umrla rudniška podružnica gospodinja Ana Brun. Pokojnica je bila zavedna Slovenka in marljiva članica Sokola. Naj počiva v miru!

«Upokojenec» v čednih rokah. Glasilo Prvega splošnega društva jugoslovenskih upokojenec v sedežem v Ljubljani «Upokojenec» je v svoji majski številki znova pokazal svojo pravo barvo. Zlorabljač strokovno glasilo v politične svrhe uprizarja zoper demokrate slepo in strastno gonjo, polno laži, natolevanj in drugih hudobij. Ideali, resnica in pravica pisca teh napadov niso vodili pač pa kaj drugega. Posl. dr. Kukovec in posl. Reiser, naš čitata ta cvet žurnalistične dostojnosti, da bosta ob prvi priliki zopet in še v večjo vnezo zastavila svoje sile v prilog upokojenec. Tako zna pisati le človek Peskove sorte, ali pa človek, ki je volil komuniste, ali pa katoliške boljševice. Zato je razumljivo zakaj se zaletuje le v dva demokratska poslance, ki so jih že vsi položili v stranko vred v grob in to navzlic temu, da sta storila tudi za upokojenec več kot je bila njihova dolžnost, noče pa videti 30 drugih in svojih poslancev, ki za upokojenec niso dosegli niti najmanjšega uspeha. Pisu «Upokojenec» ovidvidno ni za interese upokojenec pač pa za hinavsko strankarsko agitacijo proti demokratski stranki, ki je dosedaj edina za aktivne in upokojene državne uslužbence kaj storila. Hvala Bogu je čedna družba, ki se je zbrala okoli «Upokojenca» zelo maloštevilna in se z njo ne sme že identificirati večina upokojenec. Četudi se «Upokojenec» naziva glasilo njihove organizacije. Vsekako pa veleva dolžnost, interes in ugled upokojenec, da ne puste še nadalje omadeževati svojega imena in svoje organizacije po nečedni družbi.

Nedostojnost. Odgovorni urednik «Naprje» Franc Svetek, eden izmed odličnikov socialistične stranke je odločil svoje mesto ter odšel na — potovanje. Kam, nikdo ne ve, niti sodni funkcionarji, ki ga iščejo, da bi mu dostavili kazenske pozive zaradi žaljenja časti, za grešenega v «Naprje». Zato pa si je glavni organ SSJ čez noč angažiral gospoda Antona Podbevčika kot odgovornega urednika. Reči moramo, da je to postopanje jako dostojno.

Klerikalno obrekovanje. Pri okrajnem sodišču v Konjicah se je vršila te dni obravnava proti župniku Petru Pavliču, ki je med pridigo s prižnico napadel našega praškega poslanika dr. Vošnjaka in poslanca Ureka, ker je slepo verjel svojemu evangeliju «Slovenskemu gospodarju». Pavlič je bil obsojen na 600 kron globe in povrnitev sodnih stroškov, ker je razširil poslanca Ureka. Zaradi razšalitve dr. Vošnjaka, ki je težje narave, pa je župnik Pavlič ponudil poravnava, obstoječe v tem, da plača tisoč kron za «Slovensko Matice», če mu dr. Vošnjak odpusti in odstopi od tožbe. Ker dr. Vošnjak ni bil navzoč, se je do njegove izjave razsoda odločila.

Dečja razstava v Ljubljani. Koncem meseca maja se vrši v Ljubljani razstava, ki bo nazorno pojasnjevala sistematično in higiensko nego in vzgojo dece od dojenčka do odrasle mladine. Letna razstava je sedaj v Beogradu in je bila prirejena z glavnim sodelovanjem Amerikancev. Prevozne stroške za razstavo iz Beograda v Ljubljano je prevzelo ministrstvo za socialno politiko.

Javna bolnica na Prevaljah. Na Prevaljah se je prošli teden vršilo posvetovanje zastopnikov industrije, kmetijskih občin in delavskih korporacij cele mežanske doline. Predmet posvetovanja, katero je vodil okrajni glavar g. Kaki, je bila ustanovitev, oziroma gradnja javne bolnice na Prevaljah. G. okrajni glavar je poudarjal važnost in potrebo bolnice na Prevaljah ter izjavil, da je vlada pripravljena, to akcijo po možnosti podpirati. Izvoljen je bil 12članski akcijski odbor za zgradbo javne bolnice. Predsednik odbora je okrajni glavar Kaki.

Razredna loterija. Dne 4. maja se je v Beogradu pričelo žrebanje srečk petega razreda tretjega kola državne razredne loterije. Žrebanje bo trajalo do dne 24. maja. Večje dobitke bomo v «Jutru» sproti priobčevali.

Kmetijski mladenič iz Češke v Sloveniji. Prejeli smo: Češka Kmetijska družba v Pragi je započela akcijo, ki ima namen, sinove kmetovalcev iz Češke, ki so kmetijsko že izobraženi, poslati v inozemstvo v prakso in namesto njih sprejeti mlade kmetovalce iz drugih držav na onodna kmetijska posestva. Ta akcija je započeta že tudi s Holandsko, Dansko in Italijo. Kmetijska družba za Slovenijo je prevzela posredovanje pri tej akciji in pozivlja vse one kmetovalce, ki žele svoje sinove, najraje absolvente kmetijskih šol, poslati na kako posestvo na Češko ter istočasno prevzeti po enega češkega mladeniča in ugodnostno ga svojega sina, ki sicer

za približno dobo onega lina, da se prilagasi. Posestniki lahko sprejmejo tudi kmetijske sinove iz Češke ne da bi jih zamenjali za svoje sinove. Stanovanje in hrana mora biti vsakemu zagotovljena. Če se izkaže posebno sposoben in marljiv, naj se mu da tudi kakšna demarna nagrada. Ti mladeniči se obvežejo vršiti vsako delo v kmetijskem obratu, ravnati se pa mora z mladi kakor z rodbinskimi udi. Kdor želi zamenjati svojega kmetijsko izobraženega sina s češkim mladeničem, oziroma hoče prevzeti na svoje posestvo takega kmetovalca, naj to takoj javi Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Zveza gostilniških zadrug v Celju. Dne 1. maja se je ustanovila Zveza gostilniških zadrug za bivšo Spodnjo Stajersko s sedežem v Celju. Za predsednika zveze je bil izvoljen Josip Božič, gostilničar na Bregu pri Celju.

Občinski lov v mariborski okolici so bili svojetasno torišče germanizacijskega delovanja mariborskih nemških veljakov med našim ljudstvom. Po prevratu je prišlo sicer nekaj teh lovov v slovenske roke, mnogi pa se nabajajo še vedno v rokah naših najzagrizenjših sovražnikov, kakor dr. Mravljaga itd., ki razširjajo med našim ljudstvom nezadovoljstvo s sedanjimi razmerami. Od 8. do 22. majnika se vrše licitacije vseh teh lovov in je želeli, da bi se mariborski Slovenci pravočasno pobrigali zanje. Novo ustanovljeno lovsko društvo v Mariboru ima lepo priliko, da izvrši važno narodno organizacijsko delo.

Tragična smrt. Pod Kriško planino so naši dne 1. maja lovci truplo neznanega možkega z nabirnikom in dežnikom, a brez denarja in listin. Nesrečnež je očividno teško bolehal na kili in so se mu najbrže na potu zamotala črva, nakar ga je v samotni dohitela smrt. Njegova identiteta se ni dognala.

Nesreča pri požaru. V pekarni Rasima Čajde v Sarajevu je v terek ponoči nastal požar, ki je zahteval dve človeški žrtvi. Pekarski pomočniki so spali v sobi, ki je imela vhod samo iz pekarnice. Požar se je naglo razširil po celi pekarni, tako da so pomočniki le skozi plamen mogli iziti na prosto. Dva sta se v svoji sobi sadušila, dva pa sta bila nevarno ožgana.

Nesreča v rudniku. Iz Zaječara se brzojavno poroča: V Bogovinskem rudniku se je večeraj v delovnem času zgodila velika nesreča. Delavec, ki se vrtal v rovu, so naleteli na velik podzemski bazen vode, ki je udarila v rov in preplavila velik del rudnika. Dva delavca sta utonila.

Male nezgode. Mizarškemu pomočniku Alojziju Kokalju v Mariboru je cirkularna žaga odrezala palec leve roke, ključavničarju Leopoldu Sinkovcu in Maribora pa brusilnica kazalec desne

V Savo je skočil v terek pri Trbovljah rudar Zupan iz Gorenje vasi pri Sv. Rupertu. Predno je izvršil samomor, je se izročil svoj klobuk svojemu spremljevalcu. Narasla voda ga je tako hitro odnesla s seboj, da je bila vsaka pomoč izključena. Zupan je bil baje močno udan alkoholu in je tudi pred samomorom popil vso noč. Truplo kljub marljivemu iskanju še vedno niso našli.

Prevarjanji kavalir. Frie Adler, mešarski pomočnik v Mariboru, je iskal zabave v kavarni «Dravi». Pogodil se je z natakario, da bi šla z njim in ji je zato takoj izplačal tisoč dinarjev. Adler je doma zaman čakal na sladko Dalilo. Ker je le ni bilo, jo je naznanil policiji zaradi goljufije. Zadeva je prišla končno pred okrajno sodišče, kjer pa je bila natakarija oproščena, ker je dokazala, da ni mogla izpolniti svoje obljube. Kavarno so namreč pregodaj zaprli in ni mogla več iti hiše.

Uboj po naboru. Po naboru dne 2. maja pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah so se fantje, kakor običajno, poštono napili in klicali na korajžo. Nadležen je bil zlasti neki Štuber iz Sv. Barbare, ki je neprestano zbadal svoje tovaršice. Ko so se skupaj vračali domov, so se fantje nenadoma navallili na izzivajočega Štuberja, ga podrli na tla in najprej poštono pretepli. Končno pa ga je nekdo udaril še s sekiro po glavi, da je obležal na mestu mrtve.

Tatvine in vromi. Iz skladišča ruskih beguncev v Strišču je bilo ukradenih 428 komadov raznega perila. Tatovi so v begu ostavili v nekem gozdu 94 spodnjih hlač, ostalo pa odnesli s seboj. — V poštni urad pri Sv. Lenartu je bil izvršen te dni vrom. Storilec pa je imel smolo. Vrom v blaginjo, v kateri je bilo 120.000 kron denarja se mu je namreč ponesrečil, ker je bil pravočasno prispodjen. Pač pa je odkodovan poštar za 1500 kron, ki jih je imel v miznici.

Sodelovanje policijskih organov in vromilcev v Trstu. Našim študentem so pad še v spominu poročila o raznih vromih vromih, ki so v zadnjih mesecih bili izvršeni v Trstu, zlasti o roparskem umoru v menjalnici Bolaffio. Preiskava proti roparski družbi, kateri je načeloval neki Braico, se vrši že dalj časa. Preiskava je spravila na dan senzacionalno dejstvo, da so držnemu roparju Braicu pri izvrševanju zločinov pomagali organi javne varnostne službe. Dva policijska agenta in štirje konfidenti so že pod ključem.

Roparski napad. Na potu domov je bil v sredo zvečer na ljubljanskem barju napaden Josip Sinkovec. Doselej neznan napadalec je Sinkovca pobil na tla kjer je nezavesten obležal. Ropar mu je vzel listnico, v kateri je bilo 9000 kron. Doselej storilca še niso našli.

Gospodarsko

JADRANSKA ŽELEZNICA.

Jugoslovanski inženirji proti rusko-angleškemu projektu.

Beograd, 3. maja. Danes je beogradska sekcija Udruženja jugoslovanskih inženjerov in arhitektov na svojem izrednem zboru razpravljala o projektu in pogojih pogodbe rusko-angleškega konzorcija za zgradbo jadranske železniške proge.

Projekt tega konzorcija predvideva železniško progo Kladovo - Beograd - Valjevo - Jagodina - Sarajevo - Mostar - Metković (odnosno Mehun 13 km pod Metkovićem).

V debati o ponudbi rusko-angleškega konzorcija se je najprej oglašil dr. Josip Smolčak kot gost. Naglašal je, da je problem jadranske železnice eno najvažnejših nacionalnih vprašanj. Sedaj smo navezani na to, da Galac in Solun, torej sama tuja pristanišča. Izjavil se je proti gradnji proge na Mehun, ker bi s tem ostale dve tretjini našega zaledja v odvisnosti od tujih pristanišč. Le pravce Beograd-Drina-Boka Kotorska bi odprli pot zapadu in bi se osvojobodila na ta način naša obal odvisnosti od sosedov. Če bi se Split zvezal z železnico z Boko Kotorsko, bi bil Split osvobojen Reke, Boka Kotorska pa Soluna. Najvažnejša prometna ravca sta dolini Drine in Une. Opozarja, da so Madžari 50 let urejevali Reko, potrošili zato milijarde, pa se je vendar glavni trgovinski promet razvijal vendar preko Trsta. Koliko šele bi morala potrošiti Jugoslavija, da bi spravila vsaj na isti nivo Klek, ki je predviden v projektu konzorcija kot glavna luka nove železnice. Ako bi bil Klek pristanišče, ubijala bi se s tem Boka Kotorska in Split, a Reka in Solun bi se vedno imela velik vpliv na naš promet.

Govornik predlaga dve resoluciji in sicer: Drina-Kotor ali Bihac-Knin. Proga preko Bihaca na Knin in Split bi bila priporočljiva tudi iz političnega ozira, da se ne bi vedno reklo, da hoče Beograd vse za sebe, kakor to predčacivajo Hrvatje.

Inženjer Božič je v svojem izrpnem referatu kritiziral pogoje ponudbe in način izvršitve, kakor to predlaga konzorcij. Pledira za to, da ostane inženjersko udruženje na stališču, ki ga je zavzelo na svojem kongresu 1. junija 1921. v Ljubljani. Izjavlja, da je Udruženje proti zgradbi proge v Klek. Dalje poroča, da so poslednje točke ponudbe konzorcija nejasne ter da preveč vežejo državi roke. Glede stavljenih predlogov zahteva natančnejšo kontroliranje s strani prometnega ministra.

Ponudba je naravnost škodljiva, ker zahteva konzorcij vsa državna zemljišča ob progi s pravico, da jih more potem prodati ali državi nazaj, ali pa privatnikom. Sem spada tudi pogoj brezplačna dobava gradbenega materiala (kamenja, peska itd.) z državnih zemljišč, kakor tudi, da se izročijo vodne sile konzorciju brezplačno, in to tako, da sme od njih 90 odst. uporabljati v poljubne svrhe in je vezan samo 10 odst. upotrebljevati za železnico. Tehnični pogoji so le megleto označeni in puščajo konzorciju popolnoma proste roke. Glede časnih železniških objektov v ponudbi ni nobenih določb, istotako ne glede vznarih in o pristaniščnih taksah, kar bi lahko imelo zelo slabe posledice za naš uvoz in izvoz. Končno opozarja referent na resolucijo, ki je bila tozadevno poslana ministru za javna dela že leta 1919.

Izvajanja inž. Božiča so sprejeli navzoči z živahnim odobravanjem. Inženjer Lebedenko je kot zastopnik omenjenega konzorcija izjavil, da bo družba vse ugovore preučila, in se je zahvalil, da se na ta način nudi družbi prilika, stvarno odgovoriti na resno kritiko njenega projekta.

Nato je še nekaj drugih članov podalo svoja mišljenja. Sklenjeno je bilo, da ostane v glavnem pri sklepu kongresa v Ljubljani, ki ga naj inž. Božič znova redigira, in ki naj se potem še enkrat predloži sekciji.

TRŽNA POROČILA.

Subotica, 3. maja. (Žito.) Slabi dovoz, zmerno povpraševanje. Pšenica se trži po 1650 — 1680 K, koroza po 1200 — 1220 K.

Vinkovci, 3. maja. (Žito.) Dovozi so zelo mali, povpraševanje ravno tako zelo omejeno. Pšenica notira 1580 — 1600 K, koroza 1180 — 1200 K, oves 1150 — 1200 K. Tendence neizražena.

Praga, 3. maja. (Meso.) Na današnjem mesnem trgu se je prodajalo 84 ovnov od 14 — 19 K, 675 telet 12 — 19 K, 9 koz 6 — 12 K, 807 tuzemskih svinj 21 — 25 K, 64 bakonjskih svinj 22 — 24 K.

Bratislava, 3. maja. (Produktni trg.) Malo povpraševanja. Notirajo: slovaška pšenica 320 K, rž 257 — 260 K, slovaški oves 240 — 245 K, rumunski oves 225 — 235 K, fins moka 460 K, moka za kuho 340 — 350 K, parizeta Bratislava.

Zveza med našimi in češkoslovanskimi delničarji zavodi. Pred kratkim smo prinesli vest, da se bo v kratkem vršila v Beogradu konferenca med zastopniki naših in češkoslovanskih bank. Sedaj poročajo iz Beograda, da se bo na tem posvetovanju osnovala zveza denarnih zavodov obeh držav. Svrha te zveze bi bila olajšanje zbiljanje trgovinskih silov med obema državama. Posvetovanja se bodo udeležili po štiri zastopniki

Gospodarsko

češkoslovanskih in jugoslovanskih denarnih zavodov.

— Dovoljen uvoz žive živine v Italijo. Kmetijsko ministertvo je prejelo iz Rima uradno poročilo, da je preko Raketa zopet odprl promet žive živine po železnici, če je ta živina namenjena za klinice v Turinu, Milanu, Triestu, Trstu, Benetkah, Genovi, Florenci, Neaplu in Rima.

— Sestanek dolenskih in biselskih vinogradnikov se vrši danes doc 6. maja ob 10. uri dopoldne v gostini g. Pečnika v Brezicah. Sklepalo se bo med drugim o skupni udeležbi na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani v dneb 2. do 11. septembra.

— Vinarsko društvo za mariborski okraj. Na sestanku zastopnikov vinogradnikov iz vsega okraja v Mariboru dne 28. aprila se je sklenilo ustanoviti krajevno vinarsko društvo. Ustanovni občini zbor društva se vrši dne 28. maja ob 10. uri dopoldne v Mariboru v Gambričnovi dvorani.

— Zborovanje Obrtnega društva za Novo mesto in okolico se je vršilo dne 30. aprila v novomeškem Narodnem domu. Na zborovanju, ki je bilo lepo obiskano, je raspravljalo o stanovskih obrtniških zadevah. Med drugim se je sklenilo, da se glede praznovanja 1. maja vstraja na stališču svobode in samostojnosti uslužbenecv.

— Zabrana vstopovanja lesa v zaprte vagonc, ki v prometu z Vojvodino, po objavi irgovinske in obrtno zbornice v Zagrebu, ni veljala, je tam zopet popolnoma vzpostavljena.

— Dobava vagonov iz Nemčije. Na potu iz Nemčije je 1200 tovornih vagonov, ki jih dobimo na račun reparacij. Da bi ti vagoni čimprej prispeli, je prometno ministertvo sklenilo, 15 iz Madžarske dobljenih lokomotiv diriginati v Zagreb v svrhu lažjega transporta teh vagonov.

— Naša sladkorna industrija. Dne 29. aprila se je vršil v Zagrebu v trgovniški in obrtni zbornici sestanek zastopnikov sladkornih tvornic v naši državi. Na sestanku se je raspravljalo o raznih strokovnih vprašanjih te važne industrijske veje.

— Kotiranje delnic «Slavex-a» na zagrebški borzi. Z dnem 15. junija pričnejo kotirati delnice «Slavex-a» d. d. na lesno industrijo.

— Carinski nadavek v Italiji znaša v prvi polovici maja 256, to je za 100 klatih lir se plača 356 papirnatih lir (proti 268 v predhodni 14dnevni dobi).

Borza

Zagreb, devize: Berlin 24 — 24,30, Milan 356 — 363, London 290 — 305, Newyork 67 — 68, Pariz 600 — 615, Praga 130 — 132, Curih 1325 — 1345, Dunaj 0,82 — 0,84, Budimpešta 9 — 9,25, valute: dolar 66 — 67, 20 K v zlatu 215, madžarske krome 9, lire 350 — 350, Banka za Primorje 165 — 175, Trg. obrtna banka 61,50 — 62,50, Brodska banka 85 — 90, Hrvat. eskomptna banka 183,50 — 186, Jadranska banka 300, Jugoslovenska banka 109,50 — 110, Ljub. kreditna banka 225 — 232, Slavenska banka 120 — 125, Praštediona 1160 — 1165, Rečka pučka banka 108,50 — 110, Srpska banka 177,50 — 180, Eksploatacija drva 140, Goranin 155, Narod. šumska industrija 135 — 147, Našička industrija drve 122,50, Gutman 320 — 340, Slavonija 128 — 132, Trbov. premozakopna družba 250.

Beograd, devize: Dunaj 0,81 — 0,82, Berlin 23,25 — 23,50, Budimpešta 9, Bunkarešt 48 — 49, London 296, Rim 358, Newyork 65 — 67, Pariz 609, Praga 132, Curih 1350.

Dunaj, devize: Zagreb 29,72 — 29,78, Beograd 119,08 — 119,32, Berlin 28,82 — 28,92, Budimpešta 10,79 — 10,85, London 363,75 — 374,25, Milan 437,70 — 438,30, Newyork 81,94 — 82,06, Pariz 751,50 — 752,50, Praga 159,15 — 159,35, Sofija 60,20 — 60,30, Varšava 2,02 1/2 — 2,06 1/2, Curih 1583,75 — 1586,25, valute: dolarji 81,44 — 81,56, levi 59,20 — 59,30, funti 361,75 — 362,25, ir. franki 750,50 — 751,50, lire 436,70 — 437,30, dinarji 118,38 — 118,62, poljske marke 1,99 1/2 — 2,03 1/2, levi 58,19 — 58,31, svic. franki 1581,25 — 1583,75, čsl. krome 138,90 — 159,10, madž. krome 10,82 — 10,88.

Praga, devize: Berlin 18,05 — 18,45, Curih 996,50 — 1000,50, Milan 277,50 — 279,50, Pariz 475 — 477, London 229,29 — 231,50, Newyork 51,65 — 52,25, Beograd 74,50 — 75,50, Sofija 37,40 — 38,20, Dunaj 0,53 1/4 — 0,73 1/4, Varšava 1,20 — 1,40, Budimpešta 6,30 — 6,90, valute: n. marke 18,05 — 18,45, švicarski franki 991,50 — 995,50, lire 274,50 — 276,50, ir. franki 472 — 474, funti 228,50 — 230,50, dolarji 51,45 — 51,95, dinarji 74,50 — 75,50, levi 35,15 — 36,95, avstr. krome 0,60 — 0,80, poljske marke 1,20 — 1,40, madž. krome 6,30 — 6,90.

Curih: Berlin 1,81, Newyork 5,15, London 22,97, Pariz 47,42, Milan 27,65, Praga 10,05, Budimpešta 0,66, Zagreb 1,85, Varšava 0,13, Dunaj 0,0625, avstr. krome 0,665.

Berlin: Italija 1525,55 — 1529,45, London 1268,40 — 1271,60, Newyork 285,50 — 286,11, Pariz 2615,20 — 2620,80, Švic. franki 5503,10 — 5516,90, Dunaj 3,43 — 3,47, Praga 550,30 — 551,70, Budimpešta 36,90 — 37, Zagreb (5 dinarji) 410, Sofija 2102,50 — 2114,55.

Hči papeža

Lukredija Borgia

(Dalje.)

«Nisem visok gospod, deklica moja, odvrne Alfonso in se spogleda z Manfredom. «Potujoč trgovec sem, ki je prišel v Rim na svatbene svečanosti, da prodam gospodi pri tej priliki svojo robo, in moja prošnja je takšna, da mi jo prav lahko izpolniš... Pokaži mi svoje lice.»

Naglo pograbi ciganka za svojo masko, toda le, da si jo še bolj čvrsto pritrdi. «Signor, ne zahtevajte tega od mene,» odvrne s ponižnim glasom. «Razočarani bi se. Nisem niti mlada, niti lepa.»

«Pa to naj ti verujem!» vzklikne Alfonso. «Slab poznavalec ženske lepote bi bil, če bi ne vedel, da se za to masko skrivajo prekrasne oči in nežno lice. Tudi mlada si, v spomladni življenja, to nam je dokazal tvoj ples. Kdor ima toliko žara v sebi, ta ne more biti drugačen kot mlad, zbiran, poln življenja.»

«Signore, ali ste kdaj videli vulkan?» se smeje sedaj ciganka. «Tudi iz njegovih pri buhtijo plameni in vendar je vulkan star kakor zemlja.» Mladeniča se nasmehuje. «Ti si torej poleg svoje lepote tudi duhovita,» odgovori Alfonso. «Pa tudi okrutna si, ker bi se sicer ne upirala moji prošnji, marveč bi skinila masko.»

«Pa če bi tudi videli moje lice, še vedno ne bi bili pogledali v mojo dušo,» pravi ciganka. «Pomislite samo, da sem se zaobljubila, da ne snamem kринke, dokler sem v Rimu. Rajše vam

rukavičem drugo uslugo, povedala vam bom vašo bodočnost!»
«Mojo bodočnost?» odgovori Alfonso in je skoraj presenečen. Nanjo sedaj ni mislil. V glasu se mu je zato poznalo, kakor da mu je neprijetna misel na to bodočnost. Obenem mu je prišlo na misel, kako škoda je, da se tudi to dražestno bitje zarec bavi s običajnim poslom cigank. Žensk in deklet njenega plemena. Ona hoče, da mu odkrije bodočnost? To se pravi, vedeževati mu hoče? No dobro, v najboljšem slučaju bo to nekaj smešnega...
«Vidim vam na obrazu, da ne verujete v takšne čarovnije,» pravi sedaj ciganka vsa resna. «Najbrže mislite, da moje prorokovanje ne bo nič drugega, ko običajne prazne besede in brbljanja. No, pa se boste v kratkem prepričali, kako resnično je, kar vam bom povedala. Dajte mi svojo roko in dopustite, da pregledam njene črte. Te umetnosti pogleda v bodočnost ne zna vsaka ciganka, ali meni jo je zapustila mati Hekata... Prostem vas, gospod moj, za roko!»

Izgedalo je, da je Alfonso povšeči, da se ona dotika zopet njegove roke in smehljaje je odgovoril: «Pa naj ti bo. Bolje je, da mi ti poveš, kakšna bodočnost me čaka in v njej kaj slabega ali dobrega, kakor da mi to pove nekdo drugi. Tako mi mojega patrona, bojim se, da mi ne poveš ničesar posebno ugodnega, lepega moja sibila. Morda bi bilo bolje, da nisem nikdar prišel v ta sveti Rim...»

Alfonso sede na bližnjo stolično in proži ciganki roko, na kateri se je svetilikal krasen prstan z redkim, velikim, bleskovitim briljantom. Manfred pristopi radovedno, da vidi vedeževanje. Ciganka pa se spusti pred Alfonso na kolena in pazljivo pregleduje fine črte na roki svojega zaščitnika. V mali sobi traja nekoliko časa globoka tišina. Potem pa jo preseka cigankin zvonki glas, ki govori izprva polagoma in kakor svečano, potem pa vedno bolj prepričano, vedno topleje in decela prepričevalno:
«Gospodine moj, ti prihajaš z juga. S teboj je mnogo vojakov, sijajno spremstvo. Sedaj pa si stopil sam v večno mesto, samo s svojim prijateljem. Stari Rim te pozdravlja in se je zaradi tebe odel v svečano odejo, kakor zaročnica. V svoji kameniti palači te pričakuje neki starec. Purpur pada z njegovih ramen, svetniška aureola blesti okrog njegove glave. Poleg njega vidim mlado ženo... Megla se razprostira... Ne vidim jasno njene pojave, ali mislim, da je najlepša med vsemi Rimljanjami. Hrepenenje napolnjeva njena prsa, njene roke se širijo, da te objamejo... tebi je namenjena... tvoja bo... dala ti bo svojo lepoto, svojo mladost, svojo krono, svojo dušo... ničesar se ne boj... težke čase je preživela ajna duša, toda prešli so in njena duša je čista in čaka nate... Zdrav mi bodi, kneževski soprog!... Dobrodošel, vladar!... Korakaj preko rož, ki se ti sipljejo pred oltar, kjer te čaka zaročnica, sreča, blaženstvo.»

Začuden gleda Alfonso. Samo za trenutek prekrije svoje oči z dlanjo, ker mu je, kakor da je tudi njega popadla nekakšna omočica, ki jo videl, da je spoznal. Ni vedel, kaj naj prav-

zprav misli o tej zagonetni čarovnici in ciganki, tako lepi.
Ko zopet pogleda okrog sebe, ni ciganke nikjer. «Kod je pobegla?» vikne in skočil. «Hoj, Manfred, kako si mogel dovoliti... ona mi mora razjasniti... to zagonetko mi mora razložiti!... Je li v zvezi z nebom ali peklim? Vrata so zaklenjena, kakor prej! Kod je pobegnila?»

«Skozi okno,» odgovori Manfred in pokaže na okno, ki se je videlo šele sedaj, ko so bili zastori odgnjeni. — «Toda prosim te, Alfonso, ne zaleduj! Nekaj mi pravi, da je bolje, če te ciganke ne vidiš nikdar več!»

«Skozi okno?» vpraša Alfonso in besno gleda svojega prijatelja. «Zanjol!» reče potem naglo; «a ti, Manfred, ostani tu, ne sledi mi! Tu me čakaj!» In predno je mogel Manfred ustavljati se, je že mladi napolejski knez skočil skozi okno, ne da bi znal, kako visoko je nad zemljo, niti kam ga vodi skok v neznan kam. Toda okno ni bilo visoko in je vodilo na vrt, prostran, last očeta Filipa. Obkrojen je bil z visokim plotom, in sredi vrta je rastla stara, košata oljka. Skozi mala vrata v plotu je bil mogoč dostop na cesto kraj vrta, in ko se Alfonso po skoku pobere s tal, baš zapazi Fandango, ki poskuša odpreti vrata, da zapusti vrt. Trije skoči in že je pri njej. «Sedaj si moja, deklet!» jej vikne ter naglo kakor blisk pograbi za njeno roko, ki jo stisne k sebi. «To ni samo radovednost, da te vprašam, odkod si in odkod me poznaš!»

«Gospod, prosim te, pusti me,» oroči ciganka s ponižnim glasom in v

kneževem prijemu rviya svoje vitko telo. «Pri najboljši volji ti ne morem odgovoriti. Sama več ne vem, kaj so vam izdala moja usta. Ako je bilo dobro, radujte se, ako je bilo zlo, pozabite in mislite si, da vas je ciganka Fandanga goljufala.»

Toda vzklik naporu se jej ne posreči, da bi se mu izvila. Tako jo je privil k sebi, da so se njegova usta skoraj dotikala njenega lica. «Kaj pa delate, izpusite me,» reče Fandanga nevoljno, skoraj jezno. «Ali hočete, da se resno razjezim na vas?»

«Pa kaj boš storila,» jej odvrne on, «če ti snamem kринko z obraza in ga pogledam, ker me je sedaj še mnogo bolj želja, kakor prej, da vidim tvoje lice. Hočem, da ti vidim v oči in skozi nje v dušo!»

«Čuvajte se, gospod!» grozeče šepoče Fandanga. «Spomnite se mojega otrovanega bodala. Ali vas naj zadeva ona usoda, ki je večeraj v nekaj urah iz krepkega gondoljerja napravila mrzlega mrljica, ker me je hotel objeti in poljubiti?»
«Kaj bi ti tudi meni poslala smrtonosni otrov v žile, kakor njemu?»
«Ako me silite, gospod, mi ne bi preostalo nič drugega!»...
Tedaj pa se obličeje Alfonsovo razjasni in krepko privije dekleta še trdnije na svoje prsi: «Hajd, potem pa le potegni svoje bodalce in mi zadaj ta sunek, draga!» Njegov glas je zvenel strašno... Tako... Da, tako, tvoje grudi na mojih prsih, tvoje ustne na mojih, da, tako blizu, da me poljublja vsak dih, da, tako naj umrem!»
«Hotel si,» krikne ciganka, «pa umri!»
(Dalje prihodnjic.)

Vremensko poročilo

Ljubljana, 5. maja 1932.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	766.6	7.2	brevetna	jasno	—
Ljubljana	14.	764.8	17.3	jug. zap.	oblačno	—
Ljubljana	21.	765.1	13.2	brevetna	dež	—
Zagreb	7.	762.7	13.0	jug. vzh.	pol obl.	—
Beograd	7.	765.7	13.0	brevetna	jasno	—
Dunaj	7.	764.2	13.0	jug	več obl.	1.0
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	765.3	7.0	brevetna	oblačno	1.0

V Ljubljani barometer stanovit, temper. visoka. Sonce vzhaja ob 4.37, zahaja ob 19.13.

1½ in 2 tonski

tovorni auto FIAT se prodaja. Ogle se v garaži J. Gorec v Ljubljani.

Eksistira človek,

ki bi mi s 4000 K pomagal iz zagate? Odplačevanje v obrokih. Šifra „Človek“, Ljubljana, gl. pošto ležeče. 1304

Restavracija

dobro ideoča, z lepim senčnatim vrtom in veliko dvorano na prometnem kraju v Ljubljani, se po ugodni ceni radi družinskih razmer prodaja. — Ponudbe pod „Restavracija“ na An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1259

Pletenine,

raznovrstne, damske majice in bluze, jope, otr. perilo, gamaše, doko-lenice, sviterje, čepice itd. lastnega izdelka priporoča 1120

Pletenine CIRIL VAJT, Kranj.

Velika avto-delavnica in garaža JOSIP JUG

sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela zajamčena. 330
Maribor, Tržaška cesta 18.

Pril. potovalni kupim večje parlje

hrastov za pragove

od 20 cm promera navzgor in 2.30—2.40 m dolžine franko vagon. Ponudbe najnujnejše upravi „Jutra“ pod „E. W.“ 1285

Korespondentinja

perfektna strojepisna, zmožna slovenske, srbohrvatske in nemške korespondence

se išče.

Prednost ima stenografistinja. — Ponudbe na poštni predal 18. 1288

Mali oglasi

stanje do 20 besed 10. — vsaki oddaljeni 5 besed 10. — Trgovski oglasi, dopisovanje, opremljeno do 20 besed 5. — vsaki oddaljeni 3 besed 2. — Plača se sprej. (Lahko tudi v enotah.) Na upravljanje se odgovarja le, ako je upravljanje priročna oznaka za odgovor.

Službe

Iščem mesto potnika,

ozir mesto knjigovodje. Cenjene ponudbe na mariborsko podružnico „Jutra“ pod „Zanesljivost in agilnost“. Nanesljivost in agilnost. Na stop službe takoj. 7/1288

Učiteljica

z večletno prakso, z dobro kvalifikacijo in muzikalno izobrazbo, bi prevzela med velikimi potnicami vzgojo največ dveh otrok pri kaki boljši rodbini, ki gre na deželo. Ponudbe na upravništvo „Jutra“ pod „Počitnice“. 1284

Vozilja

prevzema vsake vrste vozila za damske in otroške oblike po nizkih cenah. Pismene ponudbe pod „Vozilja“ na upravništvo „Jutra“. 1266

Stanovanja

Išče se stanovanje

dveh ali ene sobe s kuhinjo za mirno stranko proti dobri nagradi. Ponudbe pod „Sredina mesta 1882“ na upravo „Jutra“. 1307

Prodaj

Motorno kolo 1308

se ugodno prodaja. Poizve se: Ravnateljstvo južne žel. VI., od 8. ure dop. do 2. ure pop.

Drvo

1269

za gorivo prodaja se 7.5 m³. Naslov pové uprava „Jutra“.

Otroški vozček,

dobro ohranjen, se prodaja. Poizve se: Mala colnarska ulica 5.

Prodaj

1274
dva kompletna stroja za izdelovanje cementnega strešnika, še popolnoma v dobrem stanju, s približno 2000 lesenimi desicami za sušenje strešnikov. Cena nizka. Alojzij Pirc, Leskovec pri Krškem.

Velika železna poč

iz močne pločevine, teža 300 kilogramov, za doge in druge vrste dele lesa sušiti (sušilnica), pripravna za večjega obrtnika i. t. d., je napro. s. Natančnejša pojasnila daje trg. Franc Vinkšelj v Gradacu, Belokrajina. 1300

Kleparski stroj

(Rollmaschine), popolnoma nov, se ugodno prodaja. Spodoben tudi za večje ključavničarsko obrt. Poizve se v upravi „Jutra“. 1191

Kupim

Kupimo

bukova, hrastova, galrova drva, samo popolnoma suha, brez vej, vsako množino, in suho bukovo oglje. Nadalje vsako množino borovih in jelovih drogov 10—15 m tu smrekove, jelove drogeve 7.50—8.50 m dolgi. Kupimo tudi dobro ohranjen pisalni stroj. Ponudbe: I. Jugosl. sprejelo alnico za les v Mariboru. 1298

Dopisovanje

Zenitna ponudba.

Državna uradnica, prijetne znanosti, izobražena, značajna, stara 32 let, želi znanja s primernim gospodom v starosti do 40 let, v svrhu ženitve. Ponudbe pod „Lepla mladost“ na upravo „Jutra“. Brezplačno, neresno ad acta. Tajnost resnost. 1294

Več tesarjev in tesarških predelavcev sprejme

takoj IVAN ZAKOTNIK, mestni tesarški mojster, parna žaga v Ljubljani, Dunajska cesta št. 46.

Sokolske potrebščine

za člane, članice in naračaj, kakor tudi sukno za kroj priporoča trdka A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10. 819/E

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA.

V smislu sklepa občnega zbora je kupon 1921 naših delnic plačljiv takoj s

K 40.—

za delnico pri blagajni centrale v Ljubljani in njenih podružnicah v Novem mestu, Rakeku in Slovenjgradcu.

Opomba. Posestniki delnic V. emisije, ki še ni dotiskana, dvignejo lahko protivednost tudi proti predložitvi interimnih potrdil.

1265

Transjugoti.

ZAGREB, Mažuraničev trg 3
Telefon broj 27—60
Brosjavi: Transjugo

Filijala: Beograd, Kosmajška 16
Ispostave: Osijek, Široka ulica 8,
Subotica kod Pluković
i drug i Skoplje

Dobavlja

najteftinije

traverze, železo, eksere (čavle),
vapno, cement, gips, trstiku,
drot, daske i sav gradjevni
materijal 1244